

Mfv.I.10.548/2013/3.

A Kúria a dr. Soós Andrea ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kiss Tibor Zoltán ügyvéd által képviselt alperes ellen felmentés jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 24.M.1858/2011. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.638.866/2012/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 49.Mf.638.866/2012/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetve az államot terheli.

I n d o k o l á s

A felperes 1994. szeptember 14-étől állt közszolgálati jogviszonyban az alperes jogelődjénél, a B. K.F.-ben látta el tevékenységét.

2001. júliusában hivatalvesztés fegyelmi büntetést kapott, és a munkáltató a közszolgálati jogviszonyát megszüntette. Ezen intézkedés ellen keresetet terjesztett elő a munkaügyi bíróságnál, amely ítéletével a határozat jogellenességét állapította meg és a felperes közszolgálati jogviszonyát helyreállította.

A fegyelmi határozat jogellenességét megállapító ítélet jogerőre emelkedését követően a felperes rokkantsági nyugdíjának megállapítására került sor 2003. februárjában, azonban a felperes ismételten munkába állt, a munkáltató őt 6 órás munkaidőben foglalkoztatta.

2007. szeptember 25-ével a felperes közszolgálati jogviszonya rokkantsági nyugdíj folyósítására tekintettel megszüntetésre került, 2007. szeptember 26-ai hatállyal azonban az K.F. a felperest határozott idejű közszolgálati jogviszonyban kezdte foglalkoztatni helyettesként az ingatlannyilvántartási ügyintéző távolléte idejére. 2008. június 1-jével a felperes határozott idejű közszolgálati jogviszonya határozatlan idejűvé alakult át.

Az alperes 2011. március 24-én kelt, és ezen a napon kézbesített felmentéssel szüntette meg a felperes jogviszonyát a kormánytisztviselők jogállásáról szóló 2010. évi LVIII. törvény (Ktjv.) 8. §-ának (1) bekezdés b) pontjára hivatkozva, indokolás nélkül.

A felperes a keresetében a munkáltatói intézkedés jogellenességének megállapítását és az ehhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazását kérte. Álláspontja szerint a munkáltató joggyakorlása rendeltetésellenes volt, az indokolás nélküli felmentés az Európai Alapjogi Charta, mint közösségi jogszabály rendelkezéseibe is ütközött.

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 24.M.1858/2011/18. számú ítéletével a felperes keresetének részben helyt adott, és a felmentés

jogellenességét megállapítva az alperest 5.203.200 forint megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az alperest a felperes részére perköltség fizetésére is kötelezte. A munkaügyi bíróság ítéletének indokolásában hivatkozott a Ktjv. 8. § (1) bekezdésében foglaltakra. Kifejtette, hogy az alperes a felmentéskor jogszerűen alkalmazta a jogszabályban foglaltakat, a felmentés jogellenessége e körben nem állapítható meg.

A továbbiakban a munkaügyi bíróság utalt az EBH.2005.1320. számú döntésre, miszerint nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a fél nem a közösségi jog értelmezését, hanem annak megállapítását kéri, hogy az irányadó magyar jog nem felel meg a közösségi jog által védett alapelveknek. Jelen esetben a felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy a kormánytisztviselők jogállásáról szóló törvény 8. § (1) bekezdés b) pontja nem felel meg az Európai Unió joga által védett alapelveknek, azaz az Európai Alapjogi Chartában foglaltaknak. Ennek 52. cikk (5) bekezdése szerint a Charta rendelkezéseire az uniós és a tagállamok által elfogadott jogi aktusok értelmezése és jogszerűségének megítélése tekintetében lehet hivatkozni. Ez nem olyan közösségi jogszabály, amelyre a tagállami bíróság előtt közvetlenül lehetne utalni, így előzetes döntéshozatali eljárásnak sem lehetett helye.

A rendeltetésellenes joggyakorlás körében az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok egyértelműen azt támasztják alá, miszerint a felperes jogviszonyának megszüntetésére azért került sor, mert édesanyja - egyben munkatársa - érdekében fellépett. Ezt a megállapítást támasztja alá a felperessel szembeni, a felmentést követő nem szokványos bánásmód, az a körülmény, hogy az édesanyja március 23-án írta meg a panaszlevelét, a felperest másnap, a délelőtti órákban már felmentették, valamint az a körülmény is igazolásra került a csatolt okirati bizonyítékokkal alátámasztottan, hogy a felperes munkavégzésével kapcsolatban nem merült fel probléma, elismerten jó munkaerő volt a F.-ben, és semmilyen szervezeti átalakítás nem történt, amely szükségessé tette volna a jogviszony megszüntetését. A jogszabály lehetőséget ad az indokolás nélküli felmentésre, a bíróság álláspontja szerint azonban a hivatal ezt a jogát csak a jog rendeltetésével összhangban gyakorolhatta volna, amely nem történt meg.

A bíróság az alperesi jogsértés súlyával 24 havi felperesi átlagkeresetet látott arányban állónak, figyelembe véve a felperes igen hosszú ideje fennálló jogviszonyát és kifogástalan munkavégzését.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 49.Mf.638.866/2012/3. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét fellebbezett részében megváltoztatta, a keresetet elutasította, és a felperest első- és másodfokú perköltség fizetésére kötelezte.

A másodfokú bíróság ítéletének indokolása szerint az alperes fellebbezése nem érintette a végkielégítésre vonatkozó igény

elutasítását és az átalánykártérítés mértékét megállapító, azt részben elutasító ítéleti rendelkezést.

Az elsőfokú eljárásban keletkezett iratokból megállapította, hogy a felperes több okból kérte az elsőfokú eljárásban a felmentés jogellenességének megállapítását. Hivatkozott arra, hogy a munkáltató intézkedése sérti az Európai Unió jogát, emiatt az jogsértő. Azzal, hogy az alperes Alkotmánybírósági határozat kihirdetését követően alkalmazott intézkedése alapjaként a Ktjv. 8. § (1) bekezdését jelölte meg, megvalósította a rendeltetésellenes joggyakorlást is. Az elsőfokú bíróság azonban nem ezen okból találta rendeltetésellenesnek a munkáltatói eljárást. A felperesnek, amennyiben nem értett egyet az elsőfokú bíróság álláspontjával, úgy az ítélet ellen fellebbezést kellett volna benyújtania, de legkésőbb az alperes fellebbezésének kézhezvételét követően csatlakozó fellebbezéssel kellett volna élnie. Ilyet nem terjesztett elő, így a másodfokú eljárásban szóban előterjesztett észrevételeit a bíróság már nem vehette figyelembe. A másodfokú eljárás tárgyát ezért csak az alperes fellebbezése alapján képezhette az elsőfokú döntés vizsgálata, az, hogy a munkáltató eljárásának rendeltetésellenessége az ítéletben megállapítható okból megvalósult.

A rendeltetésellenes joggyakorlást a másodfokú bíróság nem találta alaposnak azon az alapon, hogy a felperessel a felmentést a munkáltató 2011. március 24-én közölte, azt követő napon, amikor az édesanyja felmentése is megtörtént. Az iratból megállapítható, hogy a munkáltató azt eredetileg 2011. március 21-én készítette el, tehát az alperes szándéka a felperes jogviszonyának megszüntetésére ekkor már megvolt, lényegtelen, hogy az átadás ténylegesen mikor történt. Mindebből az következik, hogy a felperes által hivatkozott objektív okból a rendeltetésellenes joggyakorlás megvalósulása nem állapítható meg.

A perben nem nyert bizonyítást az, hogy a felperes jogviszonyának megszüntetésére azért került sor, mert az édesanyjának segített a felmentésével kapcsolatos ügyintézésben. A meghallgatott tanúk közül az intézkedést meghozó felettes a felperes állítását nem támasztotta alá, a többi tanú pedig feltételezésre, illetve közvetett tudomásra alapította nyilatkozatát. A másodfokú bíróság álláspontja szerint életszerűtlen, hogy egy kormánytisztviselői jogviszony megszüntetésére azért kerüljön sor, mert a kormánytisztviselő egy hozzátartozójának az ügyintézésben segített. A tanúk igazolták, hogy a felmentés közlését követően a munkáltató korlátozta a felperes mozgását a munkahelyen, illetve megakadályozta, hogy a munkatársaival beszéljen. Ez az alperesi magatartás a másodfokú bíróság álláspontja szerint nem helyeselhető, azonban már a felmentés közlését követő időszakra tehetően, amely visszamenőlegesen nem teheti jogellenessé a munkáltató intézkedését.

A felperes felülvizsgálati kérelme elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására, vagy új ítéletben teljes egészében a

kereseti kérelmének való helytadásra irányult. Másodlagosan az első- vagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítását kérte, mindkét esetben az alperes perköltségben való marasztalása mellett.

A felülvizsgálati érvelés szerint iratellenes, és sérti a kérelemhez kötöttség elvét az a másodfokú bírósági megállapítás, miszerint „az iratokból megállapítható, hogy az alperes 2011. március 21-én készítette el a felmentést”. Mivel erre az alperes csak a fellebbezésben hivatkozott, a bíróságnak ezt az érvet ugyanúgy el kellett volna utasítania, ahogy jogsértően elutasította a felperes uniós jog megsértésével kapcsolatos álláspontját.

A felülvizsgálati kérelem szerint a Ktjv. 8. § (1) bekezdése ellentétes az Alapjogi Charta Magyarországot is kötelező 1., 20., 25., 30., 31., 47. és 54. cikkével, ezért annak alkalmazása a jelen perben az uniós jog elsőbbsége miatt nem alkalmazható. A Ktjv. 8. § (1) bekezdése ellentétes az Európai Szociális Charta 24. cikkének alkalmazásával kapcsolatban az Európai Bíróság által értelmezett esetjoggal. A Ktjv. 8. § (1) bekezdése ellentétes a 2000/78. számú irányelv 2. cikk (2) bekezdés a) pontjában, és a 2. cikk (4) bekezdéseiben foglalt feltételekkel ezért jelen perben nem alkalmazható.

A jelen jogvita eldöntése során értékelni kell azt a nem vitatható tény, hogy a felperes vonatkozásában a munkáltató olyan jogszabályt alkalmazott, amelynek alkotmányosságáról a magyar Alkotmánybíróság a felperes felmentése előtt már döntött, és azt alkotmányellenesnek nyilvánította, ugyanakkor a kormánytisztviselők esetében 2011. május 31-éig azt a magyar jogi rendszerben tartotta. A felperessel szemben alkalmazott munkáltatói intézkedés, a kormánytisztviselői jogviszony indokolás nélküli megszüntetése ellentétes az Mt. 4. § (1) bekezdésében foglaltakkal, miszerint az e törvényben meghatározott jogokat és kötelezettségeket rendeltetésüknek megfelelően kell gyakorolni. Az alperes eljárása az intézkedéskor hatályos törvényi rendelkezésnek ugyan „formailag megfelelt”, de nem felelt meg az Mt. 4. § (1) bekezdésben foglaltaknak, ugyanis ez az eljárás alkalmas volt arra, hogy a felperes jogos érdekét csorbítsa, érdekérvényesítési lehetőségét korlátozza [Mt. 4. § (2) bekezdés].

A Ktjv-nek az alperes által a felperessel szemben alkalmazott rendelkezése több ponton is ütközik az Európai Unió jogrendszerével, többek között annak Alapjogi Chartájával.

Az ütközések minden esetben valamely alapjog részleges vagy teljes sérelmével járnak. A Ktjv. 8. § (1) bekezdése ezek alapján olyan törvényi rendelkezés, amely a felperes álláspontja szerint nem alkalmas arra, hogy megfelelő biztosítékot nyújtson a hatálya alá tartozó magyar kormánytisztviselők számára, ráadásul gátját szabja azon alapjogok érvényesülésének, melyeket az Európai Unió a legmagasabb jogforrási szinten biztosít valamennyi polgára részére. Mivel a biztosított jogok alapjogok, ezért azok az Unió polgárai számára olyan jogként jelentkeznek, amelyek minden körülmények

között megilletik őket. Az Alapjogi Chartával való ütközés egyetlen megengedett módja, ha a tagállam által nyújtott védelmi szint magasabb a Chartáénál.

A felperes az eljárás felfüggesztését kérte az azonos tárgyban jelenleg is folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Kúria a jogerős ítéletet csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta felül [Pp. 275. § (2) bekezdés].

A törvényszék helytállóan fejtette ki, hogy a másodfokú eljárás során az elsőfokú bíróság ítéletének csak azon rendelkezései voltak vizsgálat tárgyává tehetőek, amelyeket az alperes fellebbezéssel támadott. Csatlakozó fellebbezés hiányában ezért kizárólag a rendeltetésellenes joggyakorlással kapcsolatos ítéleti megállapítások voltak értékelhetőek, és a jogerős ítélet e körben kifejtett álláspontja volt felülvizsgálati eljárás tárgyává tehető [Pp. 271. § (1) bekezdés].

A fentiekből következően a felülvizsgálati kérelemnek az Európai Unió jogának megsértésére és az Alkotmánybíróság határozataira történő hivatkozása a felülvizsgálati eljárás részét nem képezhette.

A felperes ezen túlmenően felülvizsgálati kérelmében sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a felmentő okirat dátumozását perdöntőnek tekintette annak ellenére, hogy arra az alperes csak a fellebbezésében hivatkozott. Ez a felperesi álláspont téves.

A felperes a kormánytisztviselői jogviszony megszüntetéséről szóló iratot az elsőfokú eljárás során saját maga csatolta, amelyet a másodfokú bíróság valamennyi rendelkezésre álló bizonyítékkal együtt értékelt. Az irat keletkezése és átadása dátumának a jogerős ítélet kiemelt jelentőséget tulajdonított, ez azonban nem volt jogszabálysértő, és a másodfokú bíróság e körben kifejtett álláspontja is megfelelt a jogszabályi rendelkezéseknek, az nem ütközött a Pp. 5. §-ának (2) bekezdésében foglaltakba sem.

Ugyancsak alaptalan a felülvizsgálati kérelemnek a Pp. 2. §-ában foglaltak megsértésére való hivatkozása. A bíróságoknak ugyan a jogi képviselővel eljáró fél tekintetében is tájékoztatási kötelezettsége van, ez azonban nem jelenti azt, hogy az anyagi jog tartalmáról is kioktatási kötelezettség terhelne. Ebből következően nem volt törvénysértés megállapítható a bíróságok részéről abban a körben sem, hogy a felperes a keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezések körében fellebbezési jogával nem élt, illetve csatlakozó fellebbezést sem terjesztett elő.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján.

Az alperesnek igazolt költsége nem merült fel, ezért ebben a kérdésben a bíróság a határozathozatalt mellőzte a Pp. 79. §-ának

(1) bekezdése alapján.

Mivel a felperes a Pp. 359/A. §, valamint a munkavállalói költségkedvezmény megállapítására és érvényesítésének szabályairól szóló 73/2009. (XII.22.) IRM rendelet 1. § b) pontja alapján munkavállalói költségkedvezményre jogosult, a feljegyzett illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése értelmében az állam viseli.

Budapest, 2014. január 29.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Hajdu Edit s.k. bíró
A kiadmány hiteléül: Nné tisztviselő